

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slovenci in državni proračun.

II. Tisti dan, kakor poslanec Šuklje, govoril je tudi celjski poslanec dr. Foregger pri občni razpravi državnega proračuna. Dr. Foregger ne pripada v državni zbornici k nobeni stranki, imenuje se divjak in je tudi tako enako govoril. Najbolj se je repenčil zaradi tega, da je nudi minister dr. Madeyski obljubil, da se utegnejo ustanoviti v Celju na gimnaziji slovenske paralelke. Napovedal je splošni boj vseh nemških prenapetnežev, celo deželnega zhora, zoper rušenje nemške posesti.

Drugi dan je prišel na vrsto pri občni razpravi o državnem proračunu Slovenec Miha Vošnjak, poslanec za Celjski in Brežiški okraj. Govoril je stvarno in mirno, zlasti je jako spretno zavračal prenapete, večkrat celo neumne trditve Foreggerjeve. Da je govoril dobro, tega je sedaj sama »Deutsche Wacht« priča, ker kar begi zoper tega slov. poslanca. Tudi nemški-liberalci morajo glasovati za naše skromne zahteve, vsaj se jim ne protiviti, ako se jih le nekoliko vodi zdrav razum. Žal, da ne moremo objaviti celega Vošnjakovega govora, ker nam ne dopušča prostor; torej podajemo le glavne misli.

Miha Vošnjak je v prvi vrsti omenjal, da je nekaj Slovencev prišlo v koalicijo po svoji zvezi s konservativnim klubom. Potem je dokazoval, da kranjska gimnazija in slovenske paralelke v Celju niso nobeno izvanredno privoljenje in da se o slovenskih paralelkah v Celju ne sme prav za prav govoriti, ker bode nekaj predmetov tudi nemških, kakor na paralelkah v Mariboru. Sicer se pa Nemcem ne godi nikaka krivica, ker obdržijo nemško gimnazijo v Celju. Gimnazija v Kranju je potrebna zaradi prenapolnitve gimnazije ljubljanske, paralelke v Celju pa so bili zagotovljene že od prejšnje vlade; zato ne gre govoriti, da bi bila izvršitev te starodavne obljube nekaka prelomitev koalicijskih načel. Nihče ne more reči, da bi ta zahteva bila veliko politično vprašanje. S številkami je pojasnjeval, da je število slovenskih dijakov v Celju večje, kakor nemških, in da so slovenski prebivalci in njihovi poslanci že od nekdaj terjali slovenske paralelke tudi zaradi tega, ker morajo slovenski učenci v Celju skozi eno leto obiskovati pripravljalni razred, predno so vsprejeti v gimnazijo. Dalje je zavračal trditve Foreggerjevo o poslovenjevanju sodnij, notarijatske kamore in hranilnice in je pri tej priliki opominjal justično upravo, da naj se pri imenovanju notarjev za Spodnji Štajar ne godi kaj takega, kakor pri zadnjem imenovanju notarja mariborskega, ki je dobil mesto, ne da bi dokazal znanje slovenskega jezika. Ravno tako je priporočal novo zgradbo celjskega gimnazijskega poslopja na primernem kraju. Proti koncu svojega govora ki je trajal blizu poldrugo uro, omenjal je tudi še to, da se naj nastavijo v Celju profesorji, ki

bodo zmožni slovenskega jezika, in da on in njegovi tovariši zaradi tega podpirajo koalicijsko vlado, ker sedanjemu ministerstvu stoji na čelu pravičen mož, knez Windischgraetz.

Pri podrobni razpravi o državnem proračunu se je oglasil k besedi poslanec dr. Ferjančič, in sicer pri točki o dispozijskem zakladu, to je pri dovoljenju onega denarja, ki ga ministerstvo sme prosto rabiti za različne namene. Oni poslanci, ki za to glasujejo, s tem javno dajejo zaupnico vladi. Dr. Ferjančič seveda ni glasoval za dispozijski zaklad, ker on ni več v Hohenwarthovem klubu. Razložil je slovenske želje gledé šol in sodnij ter hudo prijel Šukljeja zaradi njegovih besedij, da nekateri Slovenci težijo na vshod. Šuklje se je takoj oglasil, češ, hotel sem reči, da se nekateri želé združiti s Hrvati. Pri tej priliki se je videlo, da pač ni lepo, da slovenski zastopniki v državnem zboru niso jedini. Zato pa je želja vsakega slovenskega rodoljuba: Kedar bode prišel čas, ko se bode lahko dalo presoditi, kje se za nas več doseže, ali s koalicijo, ali na nasprotni strani, tedaj se naj zopet zedinijo slovenski poslanci! Sloga jači, nesloga tlači.

Orehovskemu preroku.

Znani slovencežerec ali nemškutar Franjo Vračko, posestnik v Orehovcih in načelnik okrajnega zastopa Gornjeradgonskega, izdal je knjižico »Slovenski Gospodar in slovenski kmēt«. Ta knjižica je polna lažij in obrekovanj proti naši duhovščini in veljavnejšim slovenskim gospodom v našem okraju. Vidi se, kam pes taco moli. Vračko čuti, da pride vsled svojih lažnjivih obljub in slabega gospodarstva ob vso veljavo, čuti da mu gine zemlja izpod nog in hoče si še rešiti nekaj veljave. Moj ljubi Vračko, na tak način tega ne bodeš dosegel, z obrekovanjem in z lažmi pridobil si ne bodeš nobenih privržencev; vsak, ki je dobil tvojo knjižico v roko in jo prečital, pametno je preudaril, kaj je v njej resničnega, kaj lažnjivega; in vrgel bode, kakor daleč mogoče, to knjižuro od sebe ter s studom zaklical »fej te bodi, Vračko!«

S to knjižico ne boš dobil veliko prijateljev; pametni ljudje se bodo od tebe ločili, ker sedaj te spoznajo, kakšen ptič da si ti! Oglejmo si malo knjižico. Iz začetka praviš, kako si jo zasolil dopisniku »Gospodarjevemu« gledé Poliške ceste. Kakor se meni dozdeva je »Gospodar« s tem dopisom tebi kašo pošteno zasolil, tako da ti še zmiraj praska po grlu. Ta dopis je posnet iz »Tagespošte«, kamor si ga ti sam ali tvoj prijatelj Kus poslal; »Gospodar« sam pravi, da ima priče za vse svoje trditve. Zakaj pa »Gospodar« ne pravi, da

tožiti je malo bolj težko, kakor par neumnih kvasiti. Ali ne jezi se, ljubi Vračko, saj vemo, da si se potrudil, da si bil pri »bezirksrichtarju«, pri dr. Gotšlingu in pri dr. Gočerju in neki se pri nekem dohtarju v Gradcu, da bi tožbo sprajeli zoper »Gospodarja«; pa da si se zaman toliko trudil, ker so ti vse učene glave odsvetovale, tožbo peljati proti »Gospodarju«, češ, ker nasprotno ni možno dokazati. Vidiš, moj ljubi Vračko, učeni dohtarji ti niso mogli pomagati, da bi dokazal, da je »Gospodar« kaj neresničnega pisal, misliš, da si ti to s svojo knjižico dosegel? Kaj ne, da ne? Pobrali so celo tvojo knjižico vsled povelja glavarstva v Ljutomeru. Tvoji knjižici se je tedaj zgodilo, kar si ti »Gospodarju« privoščil; v tvoji knjižici moralo je tedaj biti več neresničnega in nepoštenega, da so celo gospod glavar naročili, da se pobere. Vidiš, kdor drugemu jamo koplje, sam v njo pade.

Nadalje se jeziš v knjižici nad našo duhovščino in praviš, da kradejo, da za svoj žep skrbijo, ali to ni neumno? Jeziš se nad posojilnico; saj ti ni treba tamkaj posojila prositi, saj itak ne bi ničesar dobil; jeziš se nad notarjem Plojem, saj ti ni treba k njemu hoditi. Jeziš se na duhovnike, da so šli volit, saj imajo po postavi pravico; in to jim ne smeš zameriti, da so tedaj šli volit in da tebe niso volili, to je prav pametno, kakor se sedaj iz tvoje knjižice lahko prepričamo, ker ti si njihov največji sovražnik. Zakaj pa jih sovražiš? Ker so Slovenci, ker se niso izneverili svojemu narodu, kakor ti, ki bi rad v eni noči vse Slovence v Nemce spremenil. Kaj je duhovščina, in posebno naša, za ljudstvo storila, o tem se s teboj ne bomo prepirali, to itak vsak človek ve, in to, kar ti v svoji knjižici o duhovščini pišeš, ti itak nihče ne verjame, morda par brezvercev, in za brezverce pa duhovniki tako niso imenovani. Moj ljubi Vračko, tvoja jeza je že slepa, tako da ne veš, kam da mahas in kaj da delaš — pomiri se vendar, ti si se preneumen, da bi svet spreobrnil, duhovnike odpravil; ostalo bode vse pri starem. Pobožni kristjani se bodo svoje duhovnike zmiraj tako častili, kakor do zdaj, če se še tako repenčiš, in »Slov. Gospodar« ti še bode znanprej na prste gledal, in če se ne poboljšaš, zmiraj še na prste trkal. Poboljšaj se, in mir bodeš imel; nikomur ni preveselo delo, če mora karati, tudi »Gospodar« te bode pohvalil, če si priden.

Gledé sloj. posojilnice te moram še nekaj vprašati. Zakaj se pa ravno huduješ nad njo, ne pa tudi nad nemško posojilnico in hranilnico, ki imata še veliko večji dobiček, kot slovenska posojilnica, katera se zadovolji samo z ednim percentom dobička in ki hoče svoj dobiček za svoj okraj, za svoj slovenski rod porabiti, ne pa kakor nemška, za nemški šulverein in »Südmark« in druge nam nasprotno svrhe, akoravno vleče dobiček tudi od slovenskih strank, ter ne daje ne vinarja za naš okraj? Tebi je vse, kar je v slovenskih rokah, trn v očeh; vse, kar je slovensko, sovražiš, v svojo lastno skledo pljuvaš; to ni lepo od tebe, ker si slovenske matere sin. — Slednjič ti hočem še eno iz starih časov, na katere se sklicuješ, povedati. V starih časih so namreč takega, ki je svoj rod zapustil, slekli in narobe na osla posadili ter mu oslov rep v roke dali ter ga po vseh vaseh vodili in zashmehovali. To je bila kazen odpadnikov; kaj ne, če bi še bila sedaj taka navada, bi ti malo gorko postalo. Za danes naj bode dovolj, da si ne bodeš kje mislil, da se »Slov. Gospodar« edino le za tebe piše.

V Gernjeradgonskem okraju, sredi meseca aprila 1894. Neduhovalnik.

Cerkvene zadeve.

Lurška Mati božja.

»Mnogo, mnogo ljudij želim tukaj videti!« Ta pre-roška beseda Marije brezmadežne se je tudi v preteklem letu 1893 v Lurdu uresničila: brezštevilne množice so se tudi lani zbirale okoli masahijelske dupline. Nasteli so 100 romarskih dobro urejenih vlakov z vsega sveta, katerih se je udeležilo 500.140 romarjev. Treh božjih potov udeležili so se sami možje iz Bordeauxa, iz Mende in Viviersa. Nešteti pa so romarji iz vseh dežel sveta, ki so dohajali v manjših trumah ali tudi posamezni. Če rečemo, da je bilo njih število milijon, ne bode nam treba besede preklicavati. Med romarji nahajamo tri kardinale, brata ruskega cara kneza Lekša Aleksandroviča, vojvodo Nemourskega in druge visoke zlahtnike. Nadalje omenimo očaka Goaskega iz Prednje Indije, 50 nadškofov in škofov in mnogo višjih cerkvenih dostojanstvenikov. Romarji iz vseh delov sveta prišli so klanjat se milostni Lurški Materi. Vroče molitve, zahvalnice, navdušene pesmi dvigale so se proti nebesom, vzvišeni obredi, procesije so se vršile — bil je celo leto noč in dan veliki praznik Marijin.

Pa tudi najsvetejši Zakrament dobival je tukaj vredno čast. Bralo se je 35.100 sv. maš in brez števila obhajancev je stopilo k mizi božji. Molilo se je na 822.772 dobrih namenov, med temi tudi zlasti na namen sv. očeta, da bi se razkolniki na Jutrovem zedinili s sv. katoliško cerkvijo.

Neomadeževana Devica pa je vračala ljubezen z ljubeznijo in svojim otrokom ni nič dolžna ostala. Zabeležiti je 2206 očitnih zahvalnic za prejete čudežne dobrote. Koliko se jih je spreobrnilo k pravi veri, koliko se jih spokorilo, koliko duš je tukaj dobilo pravi mir in sladko tolažbo, to se ne dá zračuniti. Tudi na telesu jih je mnogo čudovito ozdravelo. Šestdeset zdravnikov je pritrdilo, da se tukaj godijo čudeži in da tukaj delajo čeznaravne moči, in v 91 slučajih so to svoje prepričanje s pismom potrdili.

Toda najsvetejša Devica ne deli svojih dobrot le v Lurdu, nego tudi v najskrajnejših delih sveta jih obilno skazuje. Koliko vode se pač razpošlje iz čudnega vrelca Lurškega! Samo lani se je razposlalo 180.128 steklenic. Hvaležni kristjani pa od vseh stranij dpošiljajo obljubljena darila za njim skazane milosti. Lani došlo je 364 marmornatih ploščic, potem mnogo mašne oprave, raznih dragocenostij in zlata, srebra in dragih kamenov, nadalje devetero vojaških sabelj, dva para vojaških naramnic (epulet), 110 nevestinih vencev. Sv. oče so poslali v Lurško svetišče dvoje krasno okinčanih sveč.

Iz tega se vidi, da moč in ljubezen Lurške Matere božje do njenih otrok ne pojema, torej naj veselo raste tudi naša ljubezen in zaupanje do brezmadežne Lurške Device!

Gospodarske stvari.

Solnčnica.

(Konec.)

Kake koristi prinaša solnčnica? 1. Spomladi, kadar je največja sila, in gospodinja ali dekla ne vé, od kod bi za mlada praseta kaj nabrala, si tukaj od solnčnic kmalu toliko nabere in skuha, da prasetom kaj tečnega dá. 2. K vsaki solnčnici se sme fižol nasaditi, da se po steblo lepo navija, in tako si prihraniš toliko rajc, kolikor je solnčnih stebel. Ni treba rajc kupiti ali krasti in mlada drevesa gubiti. 3. Dozorjena solnčna pogača